

Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας

Εθνική Προτεραιότητα 2024/26

Περιγραφή και Ορισμός

Ως έμφυλη βία ορίζεται κάθε κακοποιητική ενέργεια που δέχεται κάποιο άτομο εξαιτίας του φύλου του. Αποτελεί ένα κοινωνικό ζήτημα που οφείλεται κυρίως στην έλλειψη ισότητας μεταξύ των φύλων, την κατάχρηση της έλλειψης αυτής μέσω διαμόρφωση σχέσεων εξουσίας και τα έμφυλα στερεότυπα. Υπολογίζεται ότι 1 στις 3 γυναίκες θα υποστούν σεξουαλική ή σωματική κακοποίηση κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Παρότι η έμφυλη βία είθισται να ταυτίζεται με την βία κατά των γυναικών, καθώς σε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό ασκείται σε βάρος αυτών, αποδέκτης έμφυλης βίας μπορεί να είναι οποιοδήποτε άτομο, ανεξαρτήτως φύλου, βιολογικού ή κοινωνικού, έκφρασης φύλου ή ταυτότητας φύλου. Αντιστοίχως, οποιοδήποτε άτομο μπορεί να ασκήσει έμφυλη βία, ανεξαρτήτως βιολογικών, κοινωνικών και ατομικών χαρακτηριστικών. Η έμφυλη βία επηρεάζει πολλές πτυχές της καθημερινής ζωής και της προσωπικότητας του θύματος, ακόμη και την ακεραιότητά του, δίχως να υπάρχει μέριμνα για την νομική, ψυχική, σωματική, αλλά και οικονομική κατάσταση αυτών, με πληθώρα καταγεγραμμένων περιστατικών δολοφονιών, κυρίως γυναικοκτονιών, να συγκαλύπτονται διαιωνίζοντας το πρόβλημα.

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει ένα επίσημα αναγνωρισμένο πρωτόκολλο αντιμετώπισης ενός θύματος έμφυλης βίας από κάποιο δημόσιο φορέα, με εξαίρεση να αποτελούν ορισμένοι οδηγοί με αποτέλεσμα την ελλιπή εκπαίδευση και άγνοια των επαγγελματιών υγείας πάνω στην ορθή αντιμετώπιση τους.

Επικαιρότητα

Αν και νομικά τα δύο φύλα έχουν κατοχυρωμένα ίδια δικαιώματα στην Ελλάδα από το 1975, φαίνεται ότι αυτό δεν εξασφαλίζεται πλήρως. Σύμφωνα με δεδομένα από το Παρατηρητήριο Ισότητας Φύλων της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, υπάρχει συνεχής αύξηση των περιστατικών έμφυλης βίας από το 2012 μέχρι το 2022, με ετήσιο αριθμό γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας το 2022 ήταν 10.131, έναντι των 1.630 το 2012, και δημοσιεύσεις εφημερίδων αναδεικνύουν πως το πρώτο εννιάμηνο του 2023 ο αριθμός ανέρχεται ήδη στα 8.865. Τέλος, σημαντική αύξηση παρατηρείται στον αριθμό των γυναικοκτονιών, οι οποίες έφτασαν τον αριθμό των 24 αναφερόμενων περιστατικών γυναικοκτονίας το 2022, και 13 το 2023.

Το 2021 ψηφίστηκε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (ΕΣΔΙΦ) το οποίο αποσκοπεί στην εφαρμογή της Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και στο οποίο υπογραμμίζεται η υποστήριξη θυμάτων έμφυλης βίας με αναφορά και στην ενδυνάμωση της λειτουργίας των Επιτροπών Ισότητας Φύλων σε όλα τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ). Τέλος, στο σχέδιο περιλαμβάνονται μέτρα για την υποστήριξη των θυμάτων έμφυλης βίας και την ενίσχυση υγειονομικών υπηρεσιών για την προστασία τους

Εκπαίδευση φοιτητών/-τριών Ιατρικής

Σύμφωνα με δεδομένα από τους αναλυτικούς οδηγούς σπουδών των 7 Ιατρικών Σχολών της Ελλάδας, η μοναδική προσέγγιση του ζητήματος της έμφυλης βίας που επιτυγχάνεται είναι μέσω του μαθήματος της Ιατροδικαστικής, και αυτό όχι σε όλες τις Ιατρικές Σχολές. Επιπλέον, όσον αφορά τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών υπάρχουν αναφορές και στο μάθημα της Παιδιατρικής, σε 4 από τις 7 Ιατρικές Σχολές στην Ελλάδα. Ακόμη, υπάρχουν κάποια μεμονωμένα μαθήματα επιλογής στις Ιατρικές Σχολές ΕΚΠΑ, Πανεπιστημίου Κρήτης, ΑΠΘ και Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, στα οποία γίνεται αναφορά στην σεξουαλική κακοποίηση και τη σημασία της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, χωρίς όμως την δυνατότητα εκπαίδευσης στην αναγνώριση και διαχείριση ασθενών που έχουν υποστεί έμφυλη βία.

Η ανάγκη για περαιτέρω εκπαίδευση των φοιτητών Ιατρικής της χώρας αναδεικνύεται και από έρευνα ερωτηματολογίου που πραγματοποίησε η HelMSIC σε φοιτητές/-τριες Ιατρικής, δείγματος 99 ατόμων, την περίοδο Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2023 από την οποία προκύπτει ότι σε κλειστού τύπου ερώτηση (κλίμακα Likert, με εύρος 1-6, όπου 1: Καθόλου και 6: Πάρα Πολύ) οι φοιτητές/-τριες Ιατρικής βαθμολογούν με βαθμό 4,8/6 το προσωπικό τους ενδιαφέρον για εκπαίδευση στην Διαχείριση ασθενών που έχουν υποστεί έμφυλη βία. Όσον αφορά την εκπαίδευση που λαμβάνουν από την Ιατρική τους Σχολή για τις ανάγκες ιατρικής φροντίδας ασθενών από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (ΛΟΑΤΚΙ+ Άτομα, Ασθενείς - Θύματα έμφυλης βίας), το 93% τη βαθμολόγησε με βαθμό μικρότερο του 3/6 (Μέσος όρος:

Στόχοι

Άξονας 1: Συνεργασία με την Ιατρική Κοινότητα

- 1.1. Διαμόρφωση συνεργασιών με μέλη ΔΕΠ και των επτά Ιατρικών Σχολών για την υποστήριξη δράσεων εκπαίδευσης και συνηγορίας προς την καταπολέμηση της έμφυλης βίας
- 1.2. Επίτευξη συνεργασιών με Ιατρικούς Συλλόγους, Ιατρικές Εταιρείες και άλλους φορείς της Ιατρικής Κοινότητας, για την εξωτερίκευση του έργου μας και τη συνηγορία για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας

Άξονας 2: Δραστηριοποίηση σε φοιτητές/-τριες Ιατρικής

- 2.1. Πραγματοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων για την προσέγγιση ασθενούς που έχει υποστεί κακοποίηση σε φοιτητές/-τριες των Ιατρικών Σχολών
- 2.2 Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση φοιτητών/-τριών Ιατρικής για τον ρόλο τους ως προς την καταπολέμηση της έμφυλης βίας

Άξονας 3: Συνηγορία στην Ακαδημαϊκή Κοινότητα

- 3.1. Εμπλοκή φοιτητών/-τριών Ιατρικής και ενεργών μελών σε τοπικά δίκτυα συνηγορίας για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας
- 3.2. Εντάξη της εκπαίδευσης φοιτητών/-τριών Ιατρικής για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας μέσω αλλαγών στα προγράμματα σπουδών σε συνεργασία με μέλη ΔΕΠ της κάθε Ιατρικής Σχολής